

EGIPT IN MEZOPOTAMIJA RAZLIKE V NAMAKALNEM POLJEDELSTVU

Namakalno ali irigacijsko poljedelstvo je bilo v preteklosti močno razvito v dolini reke Ind v današnji Indiji, na Kitajskem ob reki Jang Tse Kiang, v predkolumbovski Azteki pa so za pridelavo hrane uporabljali plavajoče vrtove; najbolj zaslužni za razvoj namakalnega poljedelstva pa sta nedvomno bili dve hitro rastoči civilizaciji: egipčanska ob reki Nil ter sumersko-akadska v Mezopotamiji (današnji Irak in del Irana) med rekama Evfrat in Tigris. Ker je večinski delež v obeh regijah predstavljal sloj kmetovalcev, je gospodarstvo močno temeljilo na kmetijstvu.

Načina namakanja sta si bila zelo podobna, vendar zaradi geografske oddaljenosti obeh regij ter različnih podnebnih in geoloških razmer obstaja tudi nekaj razlik.

Oba, Egipt in Mezopotamija imata zelo majhno letno količino padavin, vendar sta v Mezopotamiji Evfrat in Tigris skoraj edini vir vode. Čeprav sta obe reki veliko manjši od Nila, imajo njune poplave, do katerih pride zaradi topljenja snega v anatolskih gorah, veliko večje razsežnosti. Površje v Mezopotamiji je zelo izravnano, zemlja je suha in slana ter ni primerna za pridelavo kulturnih rastlin, po drugi strani pa se morajo tamkajšnji prebivalci bojevati s katastrofalnimi poplavami.

Nilovo poplavno obdobje obsega čas od poletnega solsticija do meseca oktobra, poplavljanje obeh mezopotamskih rek pa je odvisno od podnebnih razmer v Anatoliji; navadno so se poplave začele v marcu ali aprilu, ko žito na polju še ni dozorelo. Egipčani so zato lahko poplavno vodo speljali naravnost v namakalne bazene, ki so jih gradili pravokotno na tok reke, prebivalci Mezopotamije pa so morali vodo shraniti, ker bi jim sicer uničila pridelek. Ko se je voda junija vrnila v svojo strugo, so mezopotamski kmetje začeli z namakanjem, ki je trajalo vse do naslednjih poplav; Egipčanski kmetje so morali v primerjavi z mezopotamskimi opravljati manj dela, vendar so le-ti lahko na leto poželi dva pridelka.

Čeprav je pokrajina v Mezopotamiji razmeroma ravna, leži struga Evfrata nekoliko višje kot struga Tigrisa; ob močnih poplavah je Evfrat na nekaterih ožjih območjih med obema rekama včasih dosegel celo strugo svojega soseda. Načrtovalci namakalnega sistema so ta pojav izkoristili tako, da so uporabili Evfrat kot glavni vodni vir, Tigris pa jim je služil za odtočni kanal.

Egipčani so za namakanje uporabljali sistem bazenov in jarkov, za dvigovanje vode na višje predele pa so uporabljali napravo imenovano šaduf, v kasnejšem helenističnem obdobju pa še vodno kolo ali sakijo, ki so jo poganjali bivoli. Šaduf je bila palica z vedrom in protiutežjo, ki je omogočala lažje dvigovanje vode.

